

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

In votum cujusdam de prima parte Theologiæ Moralis à Vincentio Barone
editæ, Animadversio Epistolris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

IN VOTUM CUJUSDAM, DE
prima parte Theologiae Moralis, à
Vincentio Barone editæ,

ANIMADVERSIO EPISTOLARIS

AD EVNDEM.

46. **Q**uandoquidem pro Justitia & Veritate scribere, laudabile est, Vir Clarissime, quidquid ad utriusque defensionem, circa tuam scriptiōnem, seu Votum de Theologia Morali Vincentii Baronis, mihi scribendum occurret, pro tua humanitate, & amore utriusque, quo teneri te, nullus dubito, hic obiter à meadnotari, per modum Christiane animadversiōis, æquibonique consules: omisso inutili processio, statim initio, hujus authoris propositum esse statuis, doctrinam Profferi Fagnani defendere, quæ negat, probabilitatem, idoneam in moralibus humanarum actionum regudam esse, ab oppugnationibus Ioanni Caramuelis. Hoc certe cum veritate minimè consentit; auctor enim, nimitem Vincent. Baro, quidlibet aliud agit, & vix unum & alterum Caramuelis assertum refellit; vix unum & alterum Fagnani argumentum confirmat: longè alium finem sibi proposuit, quem deinde gnarus & fedulus exequitur; nimirum auctores Societatis, eoque præcipios, atque adeo universam Societatem in crimen vocare relaxatae morum disciplinae; quare Fagnani doctrinam obtentum putat. Deinde, quis unquam dixit, probabilitatem humanarum actionum, regulam esse? regula humanarum actionum ipsa lex est naturalis, divina, humana; ac proinde aliquid certum & fixum, non creperum & dubium, aliam profectò regulam non agnoscimus, sc. objectivam; præter formalem, quæ est recta ratio, seu rationis dictamen, quo hæc & nunc judicamus, ab actione nostra malum & turpitudinem abesse: Sed pergis.

47. Tractatum, inquis, hujus materia ab ipsis principiis orditur, quæ sit natura probabilitatis; & quis ejus usus, copioso exequitur; suscepto de industria certamine contra Theophilum, alioisque sententia laxioris auctores, duas opiniones exagitat; alteram Francisci Suaris de confessione & absolutione per literas; alteram de equivocationibus, &c. Utramque luculenter & validè; tum sua cause cavit ab invidia, quam illi conciliare nituntur Adversarii, quod omnem probabilitatem ab usu actionis humana submoveat. Quid quoque hæc ad propositum? quid tam luculenter exequitur? impugnat opiniones probables; sed quis jam mortalium illam probabilem esse dicit, quæ est de confessione per literas, dudum ab Ecclesia damnata; cur item ultra illi concedis, hanc esse opinionem Francisci Suaris? cùm tamen, ante illum, viginti saltem auctores, iisque classici, ut vocant, majori ex parte Dominicani, eam docuerint, & Suares tantum dicat, probabilem videri? nec enim ante judicium Ecclesie tam multos auctores, qui eam defendant, damnare ausus est: sed longè alius tuus Baro exequitur; cùm enim alii ex suis usum illum Ecclesie in Rituali Romano à Paulo V. per singulare diploma confirmato, de absolutione moribundi prescriptum impugnasset, & hic ferre non potuerit, à

Jesuitis ea de causa impugnatos suisse, novas tragedias hic excitat, mille falsoates jactat, & imposturas, præter convitorum colluvium, Suari, alioisque, atque adeo roti Societati aspersam; & sic, ut ait, proposum suum *luculenter & validè exequitur*; immo prorsus oppositum; quis enim neget, opinionem illam longe probabiliorem & rationem esse, quæ Rituali Romano suffragatur, & docet, moribundum in eo casu absolvendum esse? quis neget, in Sacramentorum usu, formulis ac ritibus ab Ecclesia præscriptis, standum esse? hanc autem sententiam Baro cum pacis illis impugnat, & Rituali Romanum elevat, non defendit: igitur probabilitatem doctrinam, immo probabilem quidem; illius igitur propositum non esassequitur. Quod verò pertinet ad equivocationes, & mentis restrictiones, non jam probabile, sed omnino certum est, illas adhiberi posse, cum iis scilicet adjunctis, quæ a nostris auctoribus apponuntur, in tibi casum; ad Confessarium, apud quem peccata deponis, gravia, levia, perinde est, nonnemo præcriter accedit, & ab eo sciscitur, an hoc, vel illud peccatum ex te audierit; quid quoque prudentem Confessarium factum putas? aperiet fortè abitum horrendum sacrilegium; filebit omnino; & qui taceat, consentire videtur; reponer, se teneri. Gillo? ex hoc statim ille procax colligit, rem ita esse, quid igitur refat, nisi ut rotundè negat, tale peccatum à te auditum, cum hac mentis restrictione, ut aperiat: ita Franciscus Assisius pè repondit dilectibus ex eo quarentibus, utrum reus illac transisse, immissa manu, hac minimè transisse; quæ mera equivocation fuit in voce hac: itaque quiescumque interrogati rem aliquam aperire non possunt, sine offensa, scandalo, periculo, redactio jubet, ut equivocatione, vel restrictione mentis utantur.

48. Quomodo verò *sue cause* Baro *cavat*, non video; cùm ne quidem adstruat probabilitia; quatenon est, quod timeat, ne quis ab eo certa exigat; nec aperte, ut dicas, *explicit* naturam probabilitatis, quam ita confundit, ut iuxta illum, idem si probabile, quod improbable, & verisimile; ac proinde as inauratum, aurum esse, probabile sit, & heres, quæ petulanti hæretico verisimilis est, verè probabile cœnatur: fed quisquis naturam probabilitatis sit explicat, à vera probabilitatis notione longè aberrat, quæ præter verisimilitudinem illam, grave rationis momentum postulat, ad persuadendum, quod si vel leve est, vel nullum, refat quidem verisimile, non tamen probabile. Unde non erat, quod definitiones probabilitatis faciles atque receptas hic auctor resiceret, quas vel non intellexit, vel à se non intelligi disimulavit: omnes Theologi Morales & Scholastici hujusmodi probabilitatem averuantur, uti Baro illum definit, quia in hoc sensu, quælibet heres, quamvis horrenda & impia, aliqui verè probabilis esset, quia verisimilis: itaque non tam strenue Baro se gessit, ut prædictas, nisi fortè illa convitorum & calumniarum sanies, quibus charas suas fôrdavit, pro certis novæ hujus Theologiae pronunciatis habeatur.

49. Deinde ad *summam* illius doctrinae descendis, atque, ab eore bisariam dividi nimirum in eas, quæ *præculative* sunt, sicutaque in *veri cognitione*, nulla inde ad *mores ordinandos respectu*; & in his libet, inquis, opinionem, etiam minus probabilem potestatem relinquit; & in eas, quæ pertinent ad *mores*, & incidit *quaestio de servanda legi*, in quibus, illam dumtaxat, quæ stat pro legi, ac

ac prouideatur est, permittit, modo opposita non
in dogmatis probabilior; nimur excessu notabili,
cum re Sacramentorum, que sunt de necessitate
sunt, cum etiam in aliis, que sunt de necessitate
excepit, in quibus ignorantia ad impuritatem
sunt. Rem istam non eo, quo par erat, mo-
dum dico explavit, quare nimur cuique non
admit, ut ibi forte imponit; primò incepta est illa
cum diviso, in speculatibus, & eas, que perti-
nent ad mores; cum multe sint practicae, que ad
mores non pertinent, ut omnium artium objecta;
se multe speculatoriae, que ad mores spectant, ut
destituto & diviso virtutis, immo & demonstra-
ti, que virtus aliqua proprietatis demonstratur;
sed hoc omittit, quia fere scholastica: illam porro
qua sit pro lege, nullam que sit contra legem op-
inione admittit; hac nili monstrata sit, quid sit
neglecta, non video; nemo enim, nisi amens sit,
quoniam ullam probabilem reputat, qua sit con-
tra legem, immo ideo actio mala est, quia contra le-
gen fallens igitur cum Barone tuo, quod à Proba-
bilis, ut vocas, actiones contra legem permitti al-
lens, nimur probabili opinione fultas; toto celo
en, ut clarissime, negamus enim, esse legem, pro-
tectionibus, pro quibus stat verè probabilem o-
pini: exempli gratia; in tibi legem, non occidere, si
alium fui defensione, alium quisipsum occi-
der, contra legem esse non dicimus; lex enim illa
imperat, non occides in iustis; alioquin lex ipsa
dempita; quisquis autem vel auctoritate publica,
spina, vel privata ad sui defensionem, cum mode-
stia & clementia, alium occidit, injulsa non
est; si porro dubium sit, an iusta, vel injulta sit
ratio, tamen profecto est, occidere hominem, ut gra-
vissimum rationis momentum esse oporteat, que
neglecta. Neat, actionem in iustam non esse, longè
dignus, quod persuaderet oppositum; nullus pro-
ficiens, quod persuaderet oppositum; nullus pro-
ficiens, quod persuaderet oppositum; utrum jure meo,
legem non esse; verbi gratia, ita fa-
cias, quod aliquis die jejuni, etiam culpasia, & eo
ad se induxit peccavit; certi dum sciens, &
non in eas angustias se conjectit; non tamen
prosumus, hominem in eo statu positum
sunt, igitur in eo casu jejunare, non stat pro le-
ge pro eo casu lex non est; si verò dubium sit,
tamen prudenter judicem, ex gravi scilicet motivo,
prouelli futurum incommode, si in eo statu jejuni-
us, quavis gravior sit in oppositum, ut prudenter
teneat & pronunciat possum, grave fore illud in-
commode, ita prudenter dicere, pro eo casu, jejuni-
us non est; nec dicas, oppositum tutius esse;
non tamen illo iudicio prudenti, tutius est,
omnibus alteri non imponere; nec enim teneor im-
pone obligacionem alteri aliquid solvendi, nisi
tamen sit illud ab eo debet.

Quod verò addis de ignorantia, quam dicas
ad impunitatem sufficiere in iis, que sunt de necessi-
tate excepit; fecis verò in iis, que sunt de ne-
cessitate medit: rem, alioquin clarissimam? con-
sensit, nemp intelligis ignorantiam illam, quam
compatit vocant, que certè non modò eximit

pena, sed culpæ; non modò in iis, que sunt de
necessitate excepit, verum etiam in iis, que sunt
de necessitate medii; quicquid enim ignorantia in-
vincibili laborat, culpæ eximitur, sive in suscep-
tione Sacramenti, sive in quolibet alio; quidem
si quid desit ad substantiam Sacramenti pertinens,
ignorantia Sacramenti non sufficit esse; illud
tamen non imputatur ad culpam, si dicta ignoran-
tia invincibilis est. Hæc igitur ad rem probabilitatis
nil facit, nec ullus Theologus dixerit unquam,
opinione probabilem esse, ut materia, vel forma
probabilis Sacramenti ab eo adhiberi queat, cui certa
suppetat; Sed bonus iste Baro, cum multis aliis, qui
rem hanc non capiunt, materiam, aut formam pro-
bablem Sacramenti, medicamentum probabile, ius
probabile alterius partis, ab opinione probabili non
distingunt; illud eriam, quod dicas, de minus tua,
non facit ad rem, quia quisquis cum recto dicta
magine rationis operatur, tunc operatur; quod re-
vera dictamen, seu judicium practicum, certum
ex opinione merè probabili sequitur; quid autem
image tutum esse queat, quam si certò peccatum ex-
cludatur?

51. In eo, quod Suar. & Theophilum inter laxiorum
opinionem auctores numerat, suffragari non debue-
ras; centenas, imò millenas in re morali sententias
facile appellare possem, in quibus Suares nimiam ant-
iquorum, Summissarum præfertim, laxitatem cau-
gavit: quod ad Theophilum spectat, quam sit auste-
rus & severus, te minimè latere potuit; utpote qui
aliquot illius libros evolveris; quantum Ecclesiastico-
rum, erga res terrenas, affectum, in eo libro,
cui titulus, *mala de bonis Ecclesiæ male captatis*, &c.
Quantum Regularium ignoriam, avaritiam, ambi-
tionem, invidiam, aliaque huiusmodi exagitet, in variis
opusculis, non est profecto quod dicam, cum res
per seipsa paret: quod dehinc illam esse dicas, cum
Barone tuo tuitorem sententiam, que stat pro lege,
ac proinde necessariò tenendam, tibi dare non pos-
sum, immo hanc Baronis, & tuam assertionem pe-
riculosam, ac proinde parum tuam esse demonstro;
demus enim, tenendam esse, & quemlibet, etiam si
gravissimis rationibus ductus, judicet, in hoc, vel illo
casu, legem non obligare, non tamen absque aliqua,
levi saltem formidine, cum res omnino certa non sit,
demus, inquam, teneri vestra illa sententia; quid fa-
ciet miseri in hac perplexitate? in qua proprio judicio,
quamvis alioqui gravissimis rationibus fulto repu-
gnare cogit, centies profecto & nullies, hoc errore
ductus, sic enim appellare licet, ille peccabit; fieri
enim non potest, ut secum ipse, & cum sua ratione
pugnet semper, & vitam degat in tanto rigore: vi-
olentum enim diu non durat; ex quo certè copiosa
noxarum seges pullulabit; igitur de sua salute parum
tutus est. Præterea, si res attentè consideretur, sa-
pe accidet, ut duas leges sibi invicem opponantur;
sit enim lex jejuni, qua forte aliquem, etiam cum
gravi sanitati detimento teneri, dices; quia licet
eum non teneri, gravissima rationum momenta per-
suadeant, pro lege tamen, cum res certa non sit, om-
nino standum est; sed quid, si hunc aliam, nature
scilicet legem opponat, qua homo teneret propriæ
salutis & vita confulere; quid tandem miserum il-
lum inter illas duas leges colluctantem facturum esse
putabis? mille huiusmodi exempla suggerere possum,
ex quibus perspicuū sit, quam multos in manifestum
salutis discriben illa Baronis opinio conjiciat; unde
liquidū constat, minus, seu parum tutam esse ac pro-
inde etiam juxta Baronis mentem ablegandam, præ-

terquam quod illa opinio non minus probabilis modis, verum etiam improbabilis est, cum illi opposita certa sit, ut jam aliqui demonstrarunt, quorum demonstrationes Baro tuus, vel non percepit, vel percipere noluit: inde vero rigidos ac severos Theologos a molitoribus distinguimus, nec enim ideo illi severi dicuntur, quod illam Baronis sententiam teneant; absit, ut hoc nisi impuremus, sed quod aliquas opiniones, ut vere probabiles non admittant, easque ab utu & praxi removant, quasalii paulo moliores suo calculo probant. Poterat quidem Baro ita se gerere, exemplo Comitoli, & aliorum, argumentis pugnare, non convitis, ac referte fidelerit illorum auctiorum sententias, quas refutandas suscepit, non vero affingere, & imponere auctioribus, per intolerabilem calumniam: at regulam illam suam universè adulterare non debuit, quia secum ipsa pugnat, & probabilis non est; frustra autem verba & phrases multiplicatae, nam semper diximus, aeternumque dicemus, opinionem vere probabilem legi minime opponi, eamque tuuissimam esse, cum ne minimum quidem peccandi periculum relinquat: si haec Baro ponderasset, & tu ipse percepisses, non adeo facilè contra Probabilistas pronuncias; frustra enim disputatur, utrum opinio vere probabilis sit tuta & secura; quod non jam probabile, at certum esse demonstramus; quamquam prudenter disputari possit, utrum haec aut illa opinio, vere probabilis censenda sit.

52. Addis præterea, dixisse aliquos, extanto rigore, Dei precepta impossibilia reddi, qua est Calvinistarum heres; sed hanc invidiam, inquis, a se auctor, & a Fagnano operose conatur amoliri, & longè sacerdotem in adversam partem transvert, nimiam scilicet peccandi licentiam, liberius in Dei legem arbitrium, disciplinam omnem solutam, & stratam ad Atheismum viam; quamquam, inquis, non malam Caramuelis voluntatem, sed mentis errorem reprehendit: quod Baronis sententia legem interdum impossibilem reddat, ex dictis hucque manifestum est; cum fieri moraliter non possit, ut in prædicto legum oppositorum conflixi homines, quibus gravissimis rationum momentis perfusum est, non teneri se, aliquid facere, vel omittere, ob speculativum dubium levioris momenti, quo teneri se, non judicant quidem, sed formidant, in eam partem semper inclinent: demus enim, aliquando id fieri, vi quadam imperii voluntatis, violentum tamen, ut dixi, diu non durat; undesignatur moralis quodam peccandi necessitas; ac proinde divina præcepta interdum fieri moraliter impossibilia; quod licet doceant Novatores, etiam de physica impotenti, aliud tamen erroris sui principium habent, nimurum interioris gratia defecatum, qua ad præceptum implendum necessaria esset: in hoc tamen, istorum reformatorum aliqui cum his conveniunt, & Baro tuus eò satis inclinat, quod ignorantiam divinae legis invincibilem, nullum à culpa immunem reddere velint; quod unum est ex præcipuis Novatorum Axiomatis, ex quo sequitur, necessitatibus peccatum, in tertia propositione ab Ecclesia damnatum: quomodo vero haec invidiam, seu potius notam ille auctor, cuius conatum laudes & exornas, a se amoliat, ostendere debueras; sed prudenter omisisti, cum revera ostendendi non possit; nempe illa Baronis regula in morallem peccandi necessitatibus degenerat, ut luculentiter ostentum est; quod autem non sine approbatione tacita, ut verba tua sonant, & præse fuit ora-

tio, fœdiorem notam ab eo nobis inuictam fuisse dicis, toto calo erras; nos libertati consulimus, & hominis arbitrio, auxiliis necessariis instruto, quod tamen aliqui nodis & vinculis ferreis tam arde strigunt, ut magis timendum sit, ne in Alcoranum illi, vel Calvinistum potius inclinent, quam in Atheismum nostri; credo mihi, nulla iis timenda peccandi licentia, qui intra fines veræ ac generali probabilitatis se continent; ut enim virtus virtus contraria non est, ita nemo, qui prudenter agat, peccare censendum, ille autem prudenter agi, qui assensum iis præber opinib; quas gravissima rationum momenta persuadent, nullam enim aliam probabilitatem admittimus, nisi, quæ gravi, & ad prudentem assensum sufficiens motivo pollet, ac proinde nec legi, nec rectæ rationi aduersetur; atque adeo omnia, quæ opponuntur, argumenta probabilitatis solvantur: ita omnes sententias, Barone licet tuo frustra refragante; nec enim haec duo, ut nugatur ille, sunt synonyma, nimurum, probabilitas & prudens assensus; cum revera fieri possit, ut prudens sit, & probabilis non sit, qualis est actus certus & obscurus, seu divina fidei, seu conclusionis Theologicæ, vel ab eo factus, qui per errorem, grave momentum esse putat, quamvis alioquin grave motivum desideretur; haec igitur synonyma non sunt; nam licet omnis assensus vere probabilis, & talis reputatus prudens sit, non tam omnis prudens probabilis censetur, quare nemo negat, qui rem hanc capiat, illam opinionem esse vere probabilem, quæ gravi motivo nititur, ad prudentem assensum sufficiens, idque circa certitudinem: Hic autem distinguere nolnit, aut nos non, iudicium speculativum à practico: opinionem vere probabilem, ab ea, quæ per errorem cuiusdam probabilis videtur, certam probabilitatem, à dubia: opinionem ipsam, ab usi, vel electione opinio- nis, aliaque hujusmodi, quæ ab eo fuerant distinguenda? O utinam hujusmodi probabilitatis legibus homines starent, sique juxta probabiles opiniones viventer, qui adeo vehementer in probabilibus invehuntur, & ne à præsenti argumento discedam, dic mihi, Iodes, & hic tuam fidem, an probabiliter & tuiorem reputas istum Baronis agendi modum, qui religiosissimis hominibus, literatura & vita sanctimonia longe illum superantibus tam immenam convitiorum omnis generis colluvium aspergit, & Suarem, Bellarum, Vassquium, Salmeronem, omnes de re literaria, & de Ecclesia optimè meritos, ut Christianæ disciplina, & morum corruptores, ut corruptela, & peccati de licentia patronos traducit; Episcopum, ingenio & doctrina pollentem, quis enim hanc laudem Illustrissimo Caramueli detrectet; ut hominem nullius fidei, intellectus perdit, si non voluntatis, & inclinantis in Lutheranismum & Atheismum; qui dixerit fratri suo, Racha vel fatue, reus erit concili, judicii, gehennæ; quid vero de illo, qui longe pejora & acerbiora, non patri suo, sed patri? Sunt enim Episcopi in Ecclesia Patres, illum non reum modò, non dices, sed meritis laudibus & elogii cumulabis; miserum Theophilum, ut monstrum horrendum, ingens traducere, & tot convitios profundere, quod onomasticon maledicentia vix continet, Baro enim utriusque libra auctorem esse constat, an id forte pro lege stat? peccari Theophilus, demus hoc, nimurum actiore stylo scriptissime, & nonnulla in adversarios ludicra & paulo acerbiora illi excidisse; reselli poterat atque retundi, etiam acti-

hominem, seu præteriorum, seu præsentium temporum, in eo statu, & si casum, ut certò hic & nunc judicet, se non peccare; nemò illum peccare dixerit, vel proximo peccandi periculo committere se; nemo, inquit, nisi vel ignatus, terminos non capiat, vel malignus, malis artibus adversarii imponat; in coeva igitur mundo est illa doctrina; ab exemplis abilne, que passim occurunt, in singulis historiæ sacræ & profanæ articulis.

55. Invehitur autem, inquis, in quodam liberiori his sententia Patronos, qui ita probabilitatibus indulgent, ut ad illas omnem Christianum romanum actionem exigit posse censeant; si dixisses, aliquam, darem ultrò, modo enim vera sit probabilitas, prudens est illius usus & electio; si prudens, igitur homine & nomine Christiano digna; nemo ramen unquam dixit, omnem actionem ad eam exigere, quam multa enim facimus, in quibus divina fides nobis prælucet; fides autem certa est, igitur extra opinionem. Credem mihi, facile pronunciare, hominis usquequaque doctrina non est; nec valde prudentis, ita universè pronunciare, omnem actionem: in quos vero Baro invehitur: in Jefuitas, Suarez, Bellarminum, Vafquium, Baëzam, Salmeronem, &c. sed quid peccarunt hi, aut parentes eorum? Jefuitæ sunt, & hoc Baroni satis; sed urinam bonus iste illas vivendi & scribendi regulas sequeretur, quas præstantissimi homines, ut doctri & solidè, & pie & religiosè illi statuerunt.

56. Vnde, inquis, si quidpiam probabilitas affulgeat, etiam tenuissime, & ab unius Doctoris auctoritate profecta, eam sententiam sequi licet, quamvis communi & magis probabili contraria. Nullus unquam ex iis, in quos Baro invectus est, ita crudè pronunciavit, nec enim quilibet Doctor satis est. Sed quid si auctor ille sit magni nominis, & eximis literaturæ, remillam ex professo & pro dignitate discusserit, gravissimis argumentis probabit, opposita omnia probè diluerit, nec illa doctrina legit, vel majorum insitentis sit contraria: cogita, si vis, Doctorem Angelicum, D. Bonaventuram, Albericum Magnum, imo Hieronymum, vel Augustinum; nunquid forte illi tum auctoritatem sua, tum argumentis opinioni probabilitatem non conciliant, & abstat auctem, ut statim subnecet, doctrinam hanc, a sancta Inquisitione reprobataam fuisse: erras toto celo, entibi propositionem a sancta Inquisitione mensibus præteritis damnatam, si liber sit aliquis junioris & moderni, debet opinio censeri probabilem, dummodo non constet, esse rejectam a Sede Apostolica tanquam improbatam. Vides, quantum à vero deflexeris; quis enim Caramuel, aut Diana, aut ilorum quipiam, quos laxiores vocant, id adstruat? & vero, dictis cuiuslibet junioris indiscriminatim stare non possum, ne quidem Baronis tui; quamquam is strictioris disciplinæ videri velit, sed Curios simulant, &c.

57. Addis ad cumulum ea quæ sequuntur, summissum hoc scriptore eluce studium pietatis & honestatis; sitamen pius est, convitari, calumniari, impunitè mentiri; & si honestus est, Religiosos homines, Illustrissimos Episcopos, Scriptores eximios ut Christiana disciplinæ corruptores, morum destrutores, & Athelissimi Patronos traducere; quam male hujusmodi laudes in hunc hominem quadrant; si castigare nolueris, quod tamen tui munera erat, tam impensè tamen laudare non debueras; in hoc certè probabilitori parti non adhæsisti, eaque in te ultrò admittis, quæ reprehendis in ceteris. Sed perges, multa eruditio, solida & profunda doctrina, sana & pura

qua à nomine in suspicionem erroris ulla ex parte vocetur. Cum magnam vim eruditionis, sacræ præsertim, ut par erat, in hoc opere non inveniam; singis haud dubiè: quid enim illud tandem à Wendrocksio, aliisque ejusdem fufuris hominibus nonnulla excerptis, quia scilicet eandem cum eis molam versat, & eandem causam agit contra Jesuitas; nihil tamen ex Concilis reconditum, ex Patribus purum & limpido, h̄c reperio. Quid enim purum ex illa Wendrocksii colluvie profluere potuit & Solidam & profundam appellas, qua nihil nisi verba præse fert; in his parum, ut video, versatus, qui pro solida & profunda eruditione, inanem, futilem & levissimam hujus hominis garrulitatem, qua nihil boni & doctri suæ continet, acceperisti; sed laudare voluisti, etiam immerente; credi mihi, levioris armaturæ hominem illum reputant, quotquot rerum illarum periti habentur: Sanam, demum, & puram doctrinam vocas, à nemine in suspicionem erroris vocandam; itane insigne illud maledicentia specimen, quo vix in hoc generenobilis invenies? attente dubio procul omni librum non legisti; alioquin multos in illo errores observas, si tamen versatus es in dogmaticis; aliquot tibi suggero; vide utrum illos stomachus viri Catholicæ concouere possit. I. Probabiliores sunt Hæreticis errores, veris fidei articulis. II. Argumenta contra fidei articulos probabiliora sunt ipsi articulis. III. Simplex libri, qui tractat res Theologicas, approbat, majoris roboris est, quam illa, qua Rituale Romanum, singulari diplomate, Paulus V. munivit. IV. Censuras Ecclesiasticas res minutiores vocat. V. Multa spargit contra Theologos, & Soncianos, & Wendrocksium defendere videtur, quasi hic absolutus fuerit, per confitionem Apologæ Theologorum moralium. VI. Theologos morales omnium Hæreticorum pessimis deterioribus esse scribit. VII. Differet negat ex generali consensu Ecclesiæ & recentibus Pontificum decretis, de re aliqua divina fide credenda, quæ in Scriptura, vel traditione explicitè non contineatur, argumentum contra Hæreticos duci posse. VIII. Negat, fidei dogmata recens declarata antiquis paria esse. IX. Vult, licitum non esse, novo argumento uti contra Hæreticos. Illud etiam addere possem, quod habet, pag. 73. Cura rossicæ, sicut Parientes, potestatis amplitudine in subditos, inferiores non esse inquisitoribus Italiæ, nimis etiam Cardinalibus, Reverendissimis Commissariis, &c.

58. Quæ in his omnibus spectet, satis perspectum est; timet enim causa sua, in quibundam controversiis communibus; & certus sum, eum non stare pro auctoritate Papæ in definendis fidei controversiis: nisi porro hæc, que obiter adnotavi, erronea sint, quid si errore non video; puram tamen illius doctrinam, & ab omni errore immunem esse declaras; sed hæc homini, qui in palestra Theologica diu non sudavit, facile condonanda esse putarem, nisi ea impensè & affectatè laudares, que toti Societati probro vertuntur; & verò si fortè, præ nimio in illum affectu, quem dissimilare non potes, perperam ab eo scripta notare reculas, non eras profecto, quod ea tuo calculo probares: frica, scibe quantumlibet, Baronem tuum; sed quæso, parce alii, quos immanibus convitius & dicteris laceravit. Pergis deinde.

59. Versatur illæ, inquis, in argumento, ordinatè, distinctè, perspicue; tantis est, immoderato duci studio, & affectu laborare, nullibi enim major confu-

sio, perturbatio tractatio, obscurior lucubratio; nullus hie ordo, nulla rerum & argumentorum distinctio, nulla connexionis series consequentum cum antecedentibus, at semperitus horror inhabitat; omnia tamen ordinata, distincta, perspicua tibi videantur. Ita olim Nero Urbis incendio, & maxima illa rerum omnium perturbatione, tanquam amensissimum spectaculo recreabatur. At si præ nimio & cæco affectu, crassissimos errores, quos in hoc opere culo lugemus, potius quām legimus, non vides, quid mirum, si virtutes illas, quas nullus in eo vides, per amicum somnum videre tibi videaris; tenebras non vides, quibus obscuratur, & lucem adspicias, qua minimè illustratur: sed quæso te, perge porrò.

60. Et quod, inquis, non ita facile reperias in illis Theologis nostris temporis, elegans & politius primis est; adhuc autem ornamenta dicendi, quæ orationi sua, non venustatem, aut lepotem, sed dignitatem & majestatem conciliant; detinetque suavitatem sua lectorem, ne à summa argumentorum austerritate & tristitia offendatur, &c. De hac fortè laude recte judicare poteras; nec tritum illud h̄c locum haberet, ne sutor ultra crepidam, non tamen optimè judicari; affectus quidem stylum tersum & politum hic auctor; non tamen assequitur, nulla in eo dictioris amoenitas, claritudo, limpiditas, cuncta violenta, & vi quædam disposita, ex quo summa quædam obscuritas, qua non dignitatem & majestatem, sed molestiam atque horrorem legentibus conciliat; ad peritos omnes provoco, nec enim crede mihi, defunctorum, qui rerum istiusmodi peritia tibi non cedant; unde nec eloquentia, sed maledicentia cum angustiis, quadam verboſitate conjunctæ, qua plurimi, ut rite scis, præsertim adversus Jesuitas, non cendit divino instinctu delectantur, egregium specimen edidit, in quo non suavitatis illa, quam prædictas, sed perpera satyra, non orationis lumina, sed convitiorum spicula, non figura & ornamenta dicendi, sed calumniarum colluvies, sarcasmi & scomata, aliaque hujusmodi purissima ferocitatem amant, stylisque furentis retinaculum congeruntur. Multæ Theologi, sat fecio, hunc feribendi modum, aut certè parum Latinum adhibuerunt; ita restulit, nec non Doctor Angelicus, D. Bonaventura, Albertus Magnus, Scorus, aliisque Scholarum Principes, Ciceroniani fuerunt, non defuit tamen, crede mihi, qui quantum rerum illarum sublimitas & obscuritas patiuntur, de Theologia Latinæ & eleganter scripserunt; centenos appellare possem, à quibus fortè descendit es, si es postulare: accedit, quod Calvinus etiam, Melancton, Erasmus aliquis latinissime scripserunt, qui tamen hoc nomine à gravissima nota inimicis non sunt.

61. Una, inquis, desiderari videtur alicubi modestia laus & in secessu adversarii continentia; nam interdum à nimio partium studio ita abripitur, ut in scismaticis & convitiorum prorumpat, Christiano & religioso scriptori non usquequaque convenientia, quamvis quoquin multo sale urbantur illa condat. Hic tandem scribis, ut decet; tuas partes agis & imples; acceditque ad veritatem, sed tibi contradicis; paulò enim antè dicebas, sumimum in auctore illo dulcissimis studiis & honestatis; an fortè pietas & honestas in convitiorum & scismaticis prorumpunt? an nimio partium studio abripiuntur? hac tamen, quæ verè dixeras, mox studiose immixtis, alicubi, inquis, quasi verò non ubique passim; illud in me susciperem non dubito, ut hujusmodi forces ad quamlibet libri

1. Distinguuntur in oculos incurvant; & sancte juro, quod non est hominibus soli, in quo aliquid, vel con-
 vici, ad imponitur, vel fatigatis affectata, vel af-
 ficitur non repetatur; hoc inquam in me-
 diocesis quodam fuscio. Illud etiam diminutivum
 invenies, non a fuisseque convenientia, dicere debue-
 nt, sed a mala convenientia; si enim non a fuisseque
 in quo modo; sed profecto nullus etiam la-
 titudinem opinionum Patronus dicere auctor, convitia
 & scommatam, religiosi praesertim hominibus asper-
 ficiunt, Bellarmino, Salmeroni, iudic & Episcopo,
 Canticano scriptori aliquo modo convenientia esse.
 Quod demandabat, hoc ab eo multo urbanitatis
 dicitur, omittere profecto debueras; nec enim
 in coniuncta sale, nullum in eo sal, nisi forte in saturau-
 tio, nihil conditum & mire, omnia acerba & mor-
 ducunt, idenique urbanum & ingenuum, sed crudi-
 dum & ferocia, legit, opinor, satyricos, vel u-
 num mihi proferas velum, quem tuus Baro longissi-
 mo superer intervallo; in hoc tamen valde in-
 cunct, quod non advertebit, tantam convitorum
 in, in quod dicit, apud cordatos homines fidem
 omnem destrahere.

2. Hoc aliquo, inquis, in medium profers; con-
 venientia feliciter & scommatum; aliqua, inquis,
 necum omnia; alioquin totus seru liber exscri-
 bendas fuisset; unum tamen exanimi tibi gratulator,
 quod genere & recte judicasti, illas voces nullo
 nisi prestat esse, in suorum ab eo prolatas, aut reci-
 tur, & manifestum artificium impanitatem affectan-
 tis, aula culpa commissione, ad excusandas excusatio-
 nes, lapientissime agnoscisti; utinam huic
 tametiqua omnia consentirent; esset enim,
 ut primum tibi gratulator: sed neque hoc lo-
 citur, auctor Suarem perstringit, Pygmaeus
 pugnacit, Heculam, in quo una desideratur anti-
 qua, ut inter Scholarum Principes numeretur;
 etiam alibi eum carpat & mordet; iudic & in-
 contentus inveniatur, qui moderatis & infra me-
 nes laudibus illum exornarunt. Hunc pra-
 censorem Baro seru non potest, ut poteret qui ju-
 dicate que voluminous, argumentum de divi-
 nitate exhaustum, ut nihil addi posse vi-
 deatur.

3. Mox reliqua loca prosequeris, quamquam le-
 gimus, & longe maxima parte omissa; quare
 tamen censur, ut verè, ita prudenter hæc subdis-
 cenda, quoque hæc finita, que signatim reconferre lon-
 gopat, inquit, tamen dixisse, item alta seru omnia,
 ut in ies omniō se habet; nec opinor abnuies,
 quod sincerè volueris: Sed mox, quod judica-
 tur, posteriori judicio statim depravas;
 etiam verborum acerbitatem satu dignam hujus li-
 teræ causam esse negas: ut dedoceri valeas,
 et hoc IX. Theophilus Rainauditer eremito, in
 scriptorum mordacum confixio statui-
 tis, ali fortè contra Hereticos, vel Catholicos
 Christianorum morum corruptores scribatur. Su-
 mū hoc calu, inquit, in plerisque enim vix est, ut
 respondere mereatur, ut in ies, qua de corruptela discipli-
 ne, de pericolo Atheismi contraria sententia attribuit.
 quoque filii, vel hoc verbo approbas illa omnia,
 contra Iesuitas & Caramuelum perperam Baro
 statim, an hæc maximi ac fædissimi probri loco es-
 censari; si fuerit, adulteria, sacrilegia impone-
 re, & nemores fortes; sed ea longe majora sunt & gra-
 tias deinde non jam mera convicta, sed colum-
 bus impotur, & censentur; unde librum famosum
 excontat, alio, eoque potiore titulo configen-
 dum, pro quo videtis Theophilum Eromate IX.
 Hæc tamen, inquis, reprehendi non merentur, quæ
 faciliter in Bellarminum, Suarem, Vasquum, Sal-
 meronem, & alios religiosos homines, & Illustri-
 sum Episcopum debacchatus est. Liber Theo-
 phili paulò ante laudatus, idèo confixus est, quia
 pauca mordacia, eaque satis diluta continebat; Ba-
 ronis vero liber, si tibi credimus, convitiis & calum-
 niis plenus, à confixione immunis erit. Filii homi-
 num recta judicia judicata: Episcopi liber confi-
 xus est, eò quod illius auctor nonnulla paulò actiora
 contra Fagnanum scripsisset; liber vero Baronis,
 simplicis, ut sic loquar, fraterculi, qui longè acer-
 bius dictum Episcopum, nec non eximios hujus
 temporis scriptores, arque adeò integrum religiosos
 ordinem, haud malè hucusque de Ecclesia me-
 ritum, excipit, & mille locis ac modis immisericor-
 diter proscindit, ab omni confixione nota, si tibi
 credimus, immunis restabit, in his enim ait, repre-
 hendit non meretur. Iure quoque, ut tibi videtur, for-
 male certitudinem, inquis, cui nullum objectum cor-
 respondet, spiritum privatum Hereticorum appolar: ea
 revera nos doces, cum Barone tuo, quæ hucusque,
 nemo doctos inter accepereat; nimisum certitudi-
 nem formalem, absque objectiva esse posse; quasi
 vero certus esse valeam, de re quipiam, quæ mihi vi-
 cissim certa non sit: equidem multi putant, sibi
 certum esse & evidens, quod tamen iis nec cer-
 tum, nec evidens est; quanti enim sunt Paralogis-
 mi, quibus Baroni liber ita scatet, ut plures alibi vi-
 disse non meminerim; illa porrò certitudo non est,
 sed larva & umbra certitudinis, quam in Hereticis
 perniciem appellamus: sed fortè rerum Schola-
 sticarum memoria te fefellit, de Barone tuo idem
 dicere non dubitem; ex iis enim, que scribit, in Theologis
 parum versatum esse oppidò intelligimus.
 Quod vero misericordia Probabilis spiritum privatum
 Calvini exprobatur, te illi penitus suffragante, res-
 ponsonem non indiget; Wendrokius Jansenista, &
 Calvinista Molinæus eadem nostris Theologis ex-
 probabant, iis se Baro, initio fædere conjunxit: hæc
 autem laudas & approbas, reponere possem cum fæ-
 more, sed charitas Dei linguam & stylum cohi-
 beret; credem mihi, nativa & propria non decesset a-
 podofis, nec luculentum & appositum parallelon:
 sed pergis.

4. Hac quidem, inquis, non tam ad contumeliam
 adversariorum, quam ad causæ suscepit præsidium com-
 parata sunt, que certè validè probatur, ostendendo
 absurdia, &c. quod genus argumenti appellatur redu-
 ctio ad impossibile; nec illud omittere potuisset hic auctor,
 sine manifesta cause sua proditio. Egregium hic
 approbatorem, non vero censorem agis; Baro en-
 nim Christianæ disciplinæ corruptelam, indulgen-
 tem viri Philosophiam, peccandi licentiam, pri-
 vatam Calvinii spiritum, Atheismum, aliaque id
 genus, non absurdus modò, sed horrenda, per apertam
 calumniam, Jefuitis affingit; & hoc ait, absque cause
 sua proditio omittere non potuit; tac aliquem pariter
 ex adversariis, ut vocas, in Baronem eodem argu-
 menti genere insurgere, quod tamen neminem factu-
 rum esse præ religiosa modestia tibi persuades ve-
 lim; excutiet quidem aliquis tractatum illum, ego
 ipse, si nullus alius, id tamen intra fines Christianæ
 & religiose modestiæ; demus tamen, aliquem hæc
 & alia pejora longè potiori jure Baroni opponere;
 nimisum hunc scribendi modum esse Pharisæicum,
 Jansenianum, Calvinianum; ita enim Pharisæione-
 ra importabilia imponunt, & dixito suo nolunt
 movere;

moveare; ita Wendrockius, ita Molinæus, in ò ipse Calvinus se gessere; isti adversus Catholicos, ille adversus Jesuitas; hanc esse lanianam conscientię, animarum carnificinam, & plusquam Turcicam peccandi necessitatem: si quis, inquam, ex Adversariis, hoc argumenti genere Baronem tuum impetraret; dices forte, haec ab illo sine causa sive productione omitti non potuisse: in ò vel inde causam suam Baro prodidit, atque perdidit, quod tam falsa, tam absurda, tam horrenda, contra viros omnium literaturam & pietatem præditos, quæ omnem omnino fidem superant, effutare non dubitarit. Pergis porto.

65. Incateris autem dicens, quæ excusari non possunt, sublevat plurimum hunc auctorem, suscepta causa bonitas, quæ nullum hæc temus graviorem ab Ecclesia censuram passa est, cum contra adversam magna ex parte a proximis S. Inquisitionis decretis fractam & debilitatem videamus, quo sine dabo iustitior scribentium adversus eam indignatio. Vix poteras melius, in tui Baronis gratiam, aut eleganter perorare, sed ante omnia vellem, ut ea convitia, quæ non possunt excusari, ab iis, que, ut ait, excusari possunt, mihi distingueres; nullum enim mihi, ut dicam quod sentio, discrimen intercedere videtur: & si unum ex his excusetur, cur aliud ex aliis excusandum non sit, nec video, nec capio: illa, inquis, in doctrinam, haec vero in doctrinam auctorem cadunt: bellè. quasi vero gravissimum convictionis non sit, doctrinam hæreticam auctori cuiquam religioso per calumniam affingere; Baro negat à se affingi, quia tales reputat pari modo, adulterium, furium, aut sacrilegium cuilibet affingere possunt: & statim atque dixerat, me ita credere, ab omni culpa imminis evadit: sed profectò ita esse Baro non credidit, nec enim adeò rerum imperitum illum reputamus; sed ut dicam quod res est, viro gravi peras & nefas placere voluit; quo etiam ipse teneris studio, ut illus auctoritate fretus, qua certè valet quamplurimum, adversus Jesuitas, in quos plusquam immortali odio flagrat, quilibet infanda, impunè in lucem edere posset; cuius certè rei libri ab eo editi plenissimam faciunt fidem: hujus tamen causa bonitatem alè prædictas, bonam causam vocas, an forte per antiphram, vel ironiam? quia contra bonos & optimos viros suscepta est: at si bona est, mundus universus dedocendum est, qui tenuit haec tenus, & creditit, prudenter agere, licitum esse; ille quippe prudenter agit, qui secundum opinionem verè probabilem agit; tot sancti viri, quos aeternam cœlis beatitate frui più credimus, agendi præcipes, & in orcum detrudendi, qui doctrinam illam tenuerunt, docuerunt, publicarunt.

66. Sed illa, inquis, Baronis sententia nulla graviore censura ab Ecclesia notata fuit; noli, quæso, tuba canere ante te, nec triumphum adornes, ante victoriam; factò, si oportet, in Molinæo, aliusque censuris jam prælsum est; non est vestrum, neque nostrum, nosse temporum momenta, quæ Pater seu mater Ecclesia in sua potestate posuit. Quod autem dicens, doctrinam illam nostram, quam Baro impugnat, proximis S. Inquisitionis decretis confixam fuisse; falsissimum est, & luculenter hallucinari, numerum appellare debueras; nullibi sane damnatam lego, hanc propositionem, opinio verè probabilis tuta est, ac proinde licita: damnavit quidem S. Congregatio nonnullas opiniones singulares, sive quæ verè probables non sunt, sive quia illarum usus perniciosus, aut periculosus esse videtur; sic

enim aliquas propositiones damnare, seu prohibere solet Ecclesia; quo reverè cessant esse probabiles; si forte antea probabiles censebantur; decretum enim Ecclesiæ opinionem reddit improbabilem; at vero propositionem illam *suprà* enunciatam, in genere scilicet, aliquando ab Ecclesia damnandam esse, ut dicam, quod sentio, non crediderim; ut ut sit, doctrina illa, quam Baro impugnat, nunquam, solum huc usque, damnata fuit; nec proximis, ut ait, Sanctæ Inquisitionis decretis fracta & debilitata, unde iustior redditur scribentium adversus illam indignatio; ceterum unum te monitum velim, ex quadraginta quinque illis propositionibus, à Sacra Congregatione confixis, vix geminas, uni ac alteri Jesuiti excedisse, reliquias omnes aliorum esse, cuius oblationis, quam si jubes demonstrandam suscipio, Baronem tuum certiore facere poteris, eique proxima illa de cœta gratulaberis; ut autem accidit Baronis stylum defendas, aliquot exempla congens, Pauli scilicet, qui Petro in faciem obstitit, quare prehensibilis erat; SS. Patrum adversus Originem, adversam famam meritum, inquis, aliena culpa, Hieronymi adversus Ruffinum, à Gelasio Papa deinde laudatum; Nazianzeni adversus Maximum; Bernardi adversus Petrum Abailardum, SS. Thomas & Bonaventuræ adversus Doctores Parisienses; cuncta haec bonus Theophilus citato loco, tibi suggestit; sed quid quæsio hæc ad Baronem? de conflitu illo Petri & Pauli, variæ, varia; Hieronymus & Augustinus questionem hanc egregie discusserunt; sunt quæ uni, sunt qui alteri, prodiverio genio adhaerent; sed haec nihil ad rem; præterquam quod juxta textum Graecum, & Hieronymum, in epist. ad Galatas, cap. 2. non legitur reprehensibilis sed reprehensio variæ, id est, contra Originem, Maximum, Ruffinum, acris Patres memorati scripserunt, ut scilicet à præsere eorum dogmatis Catholicæ dererrerentur, omittere poterat id, quod dicens, Originem aliena culpa infamatum fuisse; ab Anastasio Papa Originem errores damnati sunt, & à Concilio quinto generali, quod minimè ignorare potuisti: damnari autem à Papa, & à Concilio œcuménico illum hominem, qui aliena culpa reus sit, durum profectò dictum est: Gelasius quidem Ruffinum religiosum appellavit, nimurum Religiosi instituti hominem, Hieronymi tamen sententia contra Rufin. lata standum esse pronunciant; Bernard Abailardum infestans est, ut periculose notitatis & peregrinarum vocum in Theologia inventorem; SS. Thomas & Bonaventura Guilielmum à S. Amore, ut notorium nebulonem, & Evangelica regulæ impugnatores, acriter, ut parerat, refutaverunt; isti quidem nondum ab Ecclesia Hæretici declarati fuerant, eorum tamen Hæretes sanctissimis illis scriptoribus perspecta & crassi errores compendi jam erant; cuiusrei recens exemplum in suo Scipio tibi suggerere possem; quid porrò simile Baro in Jesuitis habete potuit? nisi forte cum quibusdam, illos hæreticos esse dixerit; at summæ glorie ducunt, atque honori, ab iis Hominibus haberi hæreticos, quorum Hæretes & blasphemias Ecclesia damnavit, quique propria sua, non aliena culpa, famam acutram passi sunt, quod tamen de se prædicare non cessant, & quæ ac tu de Origine, cuius defensio cœdam recentiori magno stetit, cuius liber in hunc finem editus à S. Congregatione nigrus Theta notatus est: ceterum Jesuitas tibi sane plurimum obstrinxisti, quos in Hæreticorum classem retulisti, quod certè risu potius & sibilis, quam alio refutacionis generare refellendum esse duco. Sed in Car-

melem,

modus inquis, Baro invenctus est; at crebrè eriam in Jesus, nimurum in singulis feiè paginis, prater quipnq; Baro incepit afferit, Jesuitas Caramueli auctore tunc, ut in Fagnanum stylum exercet, quod eodem candore & impunè mentiendi studiū reliquiam mabonous ille adstruxit. Sic deinde deponit.

70. *Pro à natura, inquis, comparatum est, ut adversus mentis fiduciā ac disciplinā doctrinas existat in mentibus fiduciā pietatis accessi impetus quidam zeli, cui moderari possit, ne in rebus paulo acerbiora prorumpat. Sed quoniam illa est periculosa fidei ac disciplinā doctrinā mentis uno tantum agitur, utrum opinionem vegete dem, scit minus probabilem tequī hiceat, quam fidei doctrinā non modò probabilitatem opposita, ut etiam omnino certam reputo, ut jam alibi demonstravimus; quamvis minimè inficiemur, singulare aliquot opinions à nonnullis probabiles reputari que rarer probabiles non sunt; multas enim ex Cajetano, Soto, Cano, Banneio excerptas apud nos possem; sed jam, prater Guimenium, Menelio recentius, hoc abunde sanè præficit; tu videis.*

71. Non negamus etiam, aliquas propositiones probabiles, nimis gravibus rationum fultas momentis, ab Ecclesiā damnari posse, quod fiat, ut desinunt probabiles, cuius eti multa exempla nobis legimus, & nullus opinor inficias eat: Hoc autem pietatis & zeli studio a Barone factum, insinus; Deus in hoc ab illius tristitia, contentio, & odio studio; non talis est pius & benignus, qualem amabimur & indigatum futurum putas? viden, quo consideratum partium studium abriperit, & nimirum amicos & familiares tuos propensio; & quam nichil judicio, quod virum Ecclesiasticum decebat, illa gratificandi Fagnano cupidas, & ambo dilexerent; cum tamen alioqui, saltet ut refutemus tenorem, hujusmodi opinionum triccas patim, nonnulli penitus cutes; utpote qui non jam tam vita genus amplexus fuerit, sed paulò latu po ceterorum aulicorum more: geminas, oportet singulis diebus horas rerum coelstium considerari minimè impendis, nec alia secretioris & sacerdotis vita obis munera, uti, moralis disciplinae studiorum fortè deceret: ne fortè tritum illud sit. Medice cura tuis: nec etiam Baro tuus, quoniam sicut sit, & esse videtur, qui cum Vincençio, am Petro Martyre conferti valeat; sicut axioma Catholicum est, & certa fidetemus, in malevolam animam non intrabit sapientia & omnium sanctimoniam, qua charitati, mansuetudine & Christiana animi demissione semper conponit.

72. Ubi hæc in genere dixisses, descendis ad Regis Ramadum, quem adversus Dominicanum tamquam auctoritate verborum interparanti, usum fuisse; ut etiam in Fagnanum, ac proinde graves contra eum tunc censuras ab hoc sacro tribunali vibratas, quasi ample pronuncias. Unde Baronem tuum exculpi censeri putas; quando & ubinam Theophilus contra Dominicanum Ordinem scriperit, & quodlibet liber hoc nomine à sacra Congregatio pontificis fuerit, nisi me doceas, divinare non possum. Tria tantum Theophilus opuscula à sacro illo usus, jam olim prohibita, sed expunctis iis, quæ sicut deinde relictura fuisse hucusque creditum in ministerio de Martirio per pestem, de Commissione promotoris & Eromata de bonis & malis causis, in his contra Dominicanum Ordinem nihil

durum, nihil asperum, imò ne hilum quidem: alium forè librum intelligis, inscriptum nomine Petri à Valle clausa; nec enim te adeò novitum, aut peregrinum in reliborum esse reputamus, ut Baronis exemplo, librum Guimeni Theophilo attribuas; oppositum enim lippis & tonsoribus notum est librum autem Petri à Valle clausa, Societas pro suo nuncquam agnoscit. P. Generalis ut spuriū respuit, nullo iudicio privato, vel publico, Theophilus esse constitit, Theophilus ipse librum illum pro suo nuncquam venditavit; cur igitur illum affingis Theophilus & quis te constituit iudicem in re præterit tam gravi & publico voto? Deinde dato & nonconcessō, ut aijunt, librum esse Theophilus, nemo dixerit, contra Dominicanum Ordinem scriptum fuisse: nam de Ordine illo, ut par est, altè, piè & optimè loqui & sentire videtur; sed contra privatos aliquot, (quod tamen non probo) discussis nonnullis singularibus factis; quis autem dicat, vel hoc nomine, contra universum Ordinem scripsisse. Præterea nunquid Christiani non sumus, apud quos ex illa maximè vigeat, ut non malum pro malo, quod vindicta esset, nec maledictum promaledicto, sed bonum dumtaxat redditur: denique quis negat, modum in rebus esse: nemo enim, qui sit ingenuus, tam horrendam feritatem, & immanitatem probabit; occasionem præbuit Theophilus; demus hoc, sed quam multi ex iis occasionem Theophilus præbuerant; dicat ipse, zatem habet: ut ut sit, Baronis liber, aliquip hujusmodi (nam leonem illum in mortuum plures apes aut vespa obfederunt) non facient, quin posteri nostri Theophilus Ramadum, hominem sui temporis eruditissimum esse fateantur, ut hodie cordatissimi quique fatentur.

70. Quod ad Caramuelum spectat, demus ab eo Fagnanum asperius acceptum fuisse; nunquid Fagnanus illum ante diuinum non excepterat? eumque Novatorem, & moralis disciplinæ corruptorem appellat; si ergo inde Baro tuus *excusator* est, cur eodem jure Caramuel gaudere non debeat? si hæc omnia paulò maturius ponderasses, dubio procul omni, paulò moderatus scripisses; præterim cum Baro is non sit, qui cum Theophilus, vel Caramuelē conferti queat; five ingenii, five literaturæ omnis generis ratio habeatur; stylis non nihil coacti & violenti, latinitatis obcuræ & affectatae, nec non tumentis cuiusdam verbofatis, aliaque istiusmodi Baroni ultrò concedimus, sed quod ad rem pertinet, etiam à mediocriter doctis parvi astimatur.

71. Ad postremam rationem accedis, quam à persona & meritis Fagnani ducendam esse putasti: Accedit, inquis, respectus optimi & doctissimi viri, qui hoc opere defenditur, & insignia ejus in Ecclesiam merita, quibus cumulandis nunc maximè graviter intendit, &c. Cuius existimationi & incenso erga hanc causam studio, pro summa s. Congregationis prudentia, consilendum videtur. Laudes illas libens audio & accipio; quamquam à Barone longè majores, accipere potuisti: dicit enim, nec in video, hominem illum nihil prouersus latere, nesciebam esse Mathematicum, Medicum, Chymicum, &c. Nulli hominum, mentem Romanorum Pontificum à principe Apostolorum hucusque, magis perspectam fuisse; nullum modò in terris vivere, majore veneratione dignum, eumque, nisi cœcitas oblitis sit, futurum haud dubie, non modò purpuratum Patrem, sed Pontificem, qui annos Petri superasset. Ut autem illius laudes libenter audio, ita illum ægrè latetur existimo, quod illius existimationem à Baronianæ

causæ

causæ eventu pendere dixeris, quasi verò tali defensorē indigeat, qui alios ultrò defendit: Præterea non est, quod se à Jesuitis Fagnanus defendat, qui aduersus illum, ne apicem quidem unquam scripserunt: cur ergò Baro, ut Fagnanum defendat, Jesuitarum Coriphæos, atque ad eo univerSAM Societatem scđissimè proscindit? ita de Fagnano sentio, ut hunc Baronis modum suo calculo non prober; & ipsi graviter succenseré debeat, quod ejus doctrinam, non argumentis, sed calumniis, imposturis, convitis & falsitatibus defenderit: aquior est Fagnanus, quā ut aliorum detimento in sua lucia convertat, & sanam doctrinam, quam profiteri se putat, vanis Baronis tui declamationib; falciendam esse putet; cum bona causa, mala & iniqua defensione corrumpatur potius, quā defendatur: quod dicens de incenso illius in hanc causam studio, vix crederem, nisi apud me is essem, cui fides à me habenda sit; nempe ut secundum hominem loquar, ère potius Fagnani esset, ut Baronis liber configeretur; sic enim causa unius ab alterius causa dirempta esset; cūm alioquin timendum sit, ne hujus libri refutatio, quam nostri desiderati nunquam passuri sunt, in Fagnanum aliquo modo refundatur: præterquam quod, de viro juris perfissimo, nihil nisi quod justum sit statuere debemus; & quavis incendo in causam studio sit, non ramen injūtam sententiam extorquere sibi proposit; quid potrò decernant iūra, & regule Judicis, contra libellos famulos, & libros felle potius, quām atramento exaratos, nesciri à te non puto; quare magno pere miratus sum, hæc quæ sequuntur à te subnecti.

72. Nec verò, inquis, agitur de parcendo suspecta de fide, aut moribus doctrinæ, ut salvo officio, severitas censuræ omitti non posst; sed de materia prorsus arbitria, quæ gratia, & ut ita dicam, acceptiois personarum, ex justa & rationabili causa capax est. Nelicet, utrū hæc doctrina inter minus probabiles locum aliquando inventura sit; ego certè, quavis laxioris doctrinæ insimulatus, probabilem non reputo; hunc librum famulos esse constat, aut nullum aliam famulos extitisse contendit: agitur de damnatione tertii, nimurum Societatis, quæ nunquam Fagnano, nunquam Baroni, vel tantulum injuria intulit, aut certè mali offici; innumeros ferè libros S. Congregationis, qui vix millesimam Baronianæ alperitatis partem præ se ferebant, hucufque confixit; quis ergò dicat, ab ejus arbitrio pendere, ut librum hunc, vel configat vel absolvat, etiam si censura dignus censeatur: itane verò mortalium arbitrio subjecti sumus? magnum reverè tum sacram, tum humanarum legum dedecus esset, si his frustra reclamantibus, damnentur insontes, Reabsolvantur. Prudentis certè Causidici personam non fustines, nec partes implex, aut munus, cuiusquidem est, causam suam apud Judicem fortissimis tueri argumentis, non tamen iis artibus agere, quibus eum, ad iniquam sententiam extorquendam si bi demereatur.

73. Ita demum sententiam tuam concludis: Nec tamen, aut hic auctor, aut eum exemplo ceteri facilitate S. Congregationis abutantur, adjicienda effrenata in literatos adversarios convicia, notando hic putarem locos censuræ obnoxios, monendumque auctorem, ut illos occasione alterius editorius, aut quapiam alia, amoveat; quia in rellum doctissimum esse audeat, & auctoritati S. Congregationis obsequenter. Ab hoc ultimo initium duco, quod fācā vix mihi persuaserim; jam dederat p̄cas, con-

fixo illius priore libro, quem Apologiam S. Congregationis inscripferat; censuram illam in altera parte impensè laudavit, & commendavit, etiam contra Sedis Apostolicae auctoritatem multa, eaque gravia contrinat; in hac etiam parte, ut suprā ostendimus, multos eo quæ crassissimos errores admittit; quæ non ita facile definire debueras, non agi hoc loco, ut parcendo suspecta de fide, aut moribus doctrinæ; scimus insuper, quanta illi necessitudine devinctus sit, qui potius in jura Sedis Apostolicae, tum verbo, tum scripto inventus est; omitto alia, ex his autem, non ad eo docile formi mihi iure persuadeo. Præterea demus, pauca illa, quæ à te, aliusque tui similibus adnotata fuerunt, in altera editione ab ipso expuncta fuisse; cetera, quæ restant, vel inde quasi approbantur, exceptio enim firmat legem, quod fācā incredibilem, tum illi, tum ejus libro auctoritatem conciliaret. Sed eur ea dumtaxat, quæ tu ipse adnotasti, expungenda sunt, non vero alia, iis, fore pejorat; cūm reverè hic liber una tantum litura emendari possit. Longè igitur latius esse duxerim, ut et totus liber configatur, aut saltem relinquatur intactus, ut deinde per justam & moderatam refutationem castigetur: frustrā autem id persuadere vident, ne alii hujus exemplo facilitate S. Congregationis abutantur; cum potius pessimi res exempli futuris, si paucis dumtaxat expunctis liber denud edatur, quis enim hac lege, seu conditione, libellos famulos non scriberet?

74. Iam verò hoc unum restat, vir clarissime, ut æqui bonique consulas, & animadversionem meam, eo, quo à me scripta est, animo accipias amico Icclæ & Christiano: & cum se p̄p̄ in posterum, promunere tibi credito, libros recognosce debes; procures omnino, ut Deum semper, non homines præ oculis habeas, in iis prætextim libris, qui contritio & aculei se ferant: & ut in hac Baronianæ cubratione fistulas, debueras, in primis, omnes errores (alios supra indicavi) adnotare, tum convicia, si per numerum liceret, aut certè sincerè significare, in genere, librum aculeis, & convictis horridum esse, tum deinde imposturas; item illas, quas de Jesuitis interserit ludicras historiolas, nullo telle, ac proinde à se fiktas: imposturas autem per collationem repertis; cum nulla ferè sit pagina, quam aliqua imposta non fedarit; addere præterea fistulas, quām multa enim falsa, ficta, mutata, autem imminuta, adulterata, pro veris & indubitate hic auctor venditat; quām multa inveniesset ab eo S. Congregationis per calumniam imposta, in his sane diligenter tuam desidero. Ceterū ubi præmissis, in tuo voto, librum illum convitis, calumniis & falsitatibus plenum esse, non sine crassis aliquot erroribus, optimè deinde judicales, & collegales, librum configendum videri. Et verò, ut jam supradixi, spondere ausim, ad quamlibet illius libri aperturam, aliquid censura & nota dignum statim occurrere; quod si fortè in dubium revoces, ulticō suscipio demonstrandum, vale.

75. PITHANOPH. Nihil sane magis appositi in hac rem, ut adduci poterat; & illa dumtaxat Epistola justæ defensionis, seu refutacionis loco esse poterat; sed quæsio, contrahamis in pauca, ea quæstant, in altera parte refundata.

76. ANTIM. Hoc certè nullo negotio fieri posse videtur, cum omnia ferè scripta sint, vel contra P. Stephan Dechamps quæstionem facti, quem dispe. 1. art. 2. à §. 3. ad ultimum Baro impugnat. vel contra Guinenum toto ferè libro, vel contra Wendorckium,

deorum; vel contra auctorem Apologiae Theologorum moralium; Guimenti tractatum quo seipsum a leonis impostoris & falsimoniis defendit, in hoc praecepto fuit locum habet: expecto in dies regnacionem P. Steph. Dechamps, nec enim is est, qui illius defensio indigat, ut nec P. Ferrerius; opacum enim etiam addi factis oportinum, ad defensionem Apologitae; De Wendrockio parum solliciti sumus; reliqua omnia via crediderim, esse refutata, ne volumina multiplicemus, nonnulla tantum quasi illepicem refutemus; præmissa tamen denunciatione, nullam in toto libro paginam esse ab erroribus, vel calumnias, vel alii mendis immunem, quod in me pro prima parte, ad libri aperturam, de-
monstrandum suscepit.

¶ PITHANOPH. Ante omnia in Rom. Pontificis non modo parum propensius esse videtur, sed per summum & indubitatum errorum disp. 1. sect. 2. art. 2. §. 4. negat, Pontificem & Ecclesiam, nimirum in Concilio Lateranensi, definire potuisse conuersus, quæ ad ius morale, id est, quæ ad mores pertinet, quod certe non tantum errorneum, verum etiam hereticum est. Subdit autem Baro palam fuit latitudinem fine dicti §. ubi habet, Bellarum etiam §. 2. de Concil. cap. 12. ait, dubium esse, si ultimum Lateranense Concilium, verè sit Occu-
minum. Bellarum, citat, cap. nihil proflus habet de hinc; sed cap. 17. ubi cum sibi oppofuit, di-
bunum Concilium non esse generale, illico subdit hæc iei. Sed non fuisse generale vix dici non potest; nam si fuit Episcopi paucissimi, nam ad centum inveniuntur; tamen Concilium omnibus patet, in quo vocati fuerant, & in eo summus Pontifex & indubitatus presidebat; hoccine est dum videri Bellarmino, an Concilium illud Occu-
minum fuit; accedit, quod idem Bellarmino in cap. 5. inter Concilia Generalia approbat, in-
dubitate Laranense V. recentet: hic homo ita
dilectis assuefactus, in referendis præfertim omnibus, ut vix unquam illorum loca & mentem haberet referat; grande profectio in Scriptore, si quid aliud, vitium; cum tanta porro hæc, ut Sotius
conuertitur, qua Leonis & Concilii decre-
tum est, non errasse, quamvis alioquin magnum & insignem Theologum errori minime obnoxium, nullus sua-
mum componebat; ut & Romani Pontifices di-
videndi sint potius, & Concilia oecumenica procul-
digna viderint quæsi i. ad quos pertinet; idem, licet Baro indicare videatur, disp. 1. sect. 1. a. 2.

80. PITHANOPH. Non est omittendum illud, quod paulo intemperantius ead. disp. & sect. 1. art. 3. §. 1. scribit de Conceptione Immaculatae Deiparae Vir-
ginis; nullum unquam fuisse legitimum D. Thom. discipulum, qui vel ex principiis ejusdem Doctoris, vel ex SS. Patribus, sententiam illam de Conceptione
Immaculata, eruerit unquam potuerit; & rem illam indigno sarcasmo concludit, atque, recens in-
ventum fuisse; cum tamen in Bulla Alexandrina dis-
serte legamus, veterem hanc esse Christi fidem erga eum B. Matrem Virginem Mariam Pietatem sen-
tentium, &c. quare nullus dubito, quin iste auctor in censuris incurrevit latas in hac Bulla, & aliis ante promulgatis; sed hic homo censuras illas non timet, cum totus sit in laudandis, commendandis ac defendendis illis censuris alterius generis; quod tamen sub pena excommunicationis latæ sententia, veritum est.

81. ANTIM. Aliud quoque majoris fortè ponderis caput oppono, nempe d. 2. f. 2. a. 2. §. 2. afferere non dubitatur, Ecclesiam errori obnoxiam esse in controver-
sia, quæ ad mores spectant decidendis, institutis Ordinum Religiosorum approbadis & confirmandis, & quibusdam soleani ritu in sanctorum Album re-
ferendis, ac demum in quolibet facto declarando, quam bellè Calvinizatus homo iste, nihil aliud Hæretici crepant, jam à multis annis: cuncta hæc, si non heretica, quod definire non autim, temeraria tamen, scandalosa, erronea, & in scriptore Catholicó minime toleranda; calumniam autem Molinæ ab eo affi-
ctam, licet alias prætermittam, cum vix omnes ex-
hauriri queant, omittendam esse, non duxi: dicit enim, negari à Molina nullas definitiones Ecclesiarum, ad ordinem articulorum fidei evehiri posse, quod mani-
festam calumniam continet; cum ipse Molina loco à Barone lemitato, nimirum in i. part. disp. 1. qu. 1. art. 2. disertè doceat, Ecclesiam Catholicam habere potestatem declarandi ea, quæ ad fidem mediatis, vel im-
mediatis pertinent, & in suis definitionibus errare non posse; licet facultatem non habeat condendi novam scripturam Canonicas, vel efficiendi aliquid ef-
fe de fide, quod ante tale non effe implicitè, scilicet, vel explicitè; nihil habet aliud Molina, que revera
comunis est Theologorum doctrina; cur igitur Baro

Molinæ affingit, plus illum auctoritati Ecclesiæ detraxisse, quam Canum, cui Baro susfragatur, & cum eo sentit, Ecclesiam errori obnoxiam esse in definitionibus quæ ad mores, approbationem & confirmationem religiosorum Ordinum, canonizationem Sanctorum, ut vocant aliisque facta omnis generis pertinent: quod multa certe ceteritate non caret, ut mitissimè loquar, de quo alibi.

82. PITHANOPH. Quid quod disput. 4. s. 1. art. 4. §. ult. Thomam Angulum, impensè commendat, & laudat profundissimam illius doctrinam & erudititudinem; quamvis dannatum auctorem esse constet, & omnia illius opera singulare nota confixa; sed quid faceres; quidquid anomalon est, Baroni summopere placet; quare non mirum est, si de Ianseio semper honorificè, de Sinnichon nunquam sine elogio, & dilectè Wædrockium refundandum in nonnullis suscepserit; non serio id factum esse, facilè crederes, cum laudes potius & elogia eidem attexat; fatis illi est, si cum Jesuitis vestris acrius agat, in quos, ut jam dixi, convitiorum & imposturorum plaustra intemperantissimè, abjecto certè omni pudore, ingerere non dubitat.

83. ANT. Nec pepercit Sanctissimo Patriarche nostro Ignatio, cuius constitutiones carpe & plurimum canino dente mordere ausus est; præverant Canus, Sanctæ Matiales, & quidam alii, sed Gregorianis & Paulinis constitutionibus, in hoc standum esse nemo Catholicus inficiabitur; inò exercitiorum libellum ab Ignatio exscriptum fuisse, per manifestum plagium, ex libro Joannis de Cineris & eadem exercitio toties mutata & aucta fuisse, constanter afferit, & multa alia contra Societatem toto illo §. 2. art. 2. s. 1. d. 3. nescio, qua fronte blaterat, admixtis quibuldam historioli, haud dubie fictis, pro more nullo veritatis fundamento nixis, nisi quod à se auribus exceptas fuisse, testatur; sed columnias columnis, mendacia mendaciis & aucta fuisse, confirmat; haec porro fabula de exercitiis ab aliis jam efficaciter diffusa est; quod autem mutata & aucta fuerint exercitia, palmarie mendacium est, habui præ manibus dictum exercitiorum libellum typis mandatum anno 1548. mense Augusto, paucis nimis diebus, post approbationem libelli, datum scilicet eodem anno, die ultima Julii, & sanctè juro, ne jota quidem unum ex aliis editionibus, vel additum, vel detractum fuisse; cuiuscum fecisset copiam Eminentissimo Principi, ita obstupuit, ut vix oculis suis fidem haheret, & frontem illam, vel effrontem mentiendi licentiam in homine presertim Religioso, satis incusare non posset: in risum tamen effusum prorupit; ubi legit, centum & mille locis, Guimeni librum, Theophilus ab eo affingi, quis bardus, inquebat Eminentissimus, id sibi persuadeat; quali vero discriben stylis utriusque discriben manifestum non sit, & differendi ratio in Guimenio, ab ea, quam Theophilus tenet, & nunquam dissimulare potuit, prorsus aliena sit, in re notoria falli, & hallucinari, non levi probro vertitur, nimis malitia, vel ignorantia. Eodem recidit alia plusquam supina Baronis hallucinatio; cum enim ferre non possit, approbationem à Provinciali Ministro Capucinorum Provinciae sanguinis Christi Guimeni libro ultro concepsam, præter convitia in eum atque aedœ in Ordinem universum ubertim jaçat, negat, ullam esse Provinciam Sanguinis Christi; cum tamen illam Provinciam inter alias Hispanie numerari, notorium sit: risit ad hæc Eminentissimus, inhorruit tamen ad

primum libri versum, absilveram, inquit, D. Fagnani aut verius LEGIS DIVINÆ VINDICIAS. Quasi vero, D. Fagnani commentator legis divinae loco, ac proinde pro canoniciis libris haberi unquam possint. Cæterum nunquam dixit Guimenius, libellum exercitiorum S. Ignatii esse canonicum, & pertinere ad fidem, id tantum dixisse contentus, omnia & singula in eo contenta, à Paulo III. per pecialem bullam, post accuratissimum examen, approbata, collaudata & apostolica auctoritate communata; unde Guimenius in hoc imponit; sed quid dico in hoc, cum mille alii locis eidem imponat; nec illi modo, sed Bellarmino, Salmeroni, Lessio, Thom Sanchez, aliisque scriptoribus nostris, in quos nullus, seu Wædrockius, seu, quivis de Lutheri, aut Calvini grege, acerbius unquam & majori furore inventus est.

84. PITHANOPH. In hoc Catholici aliqui, nomine faltem, Hæreticos facile superarunt; & sub Catholicis habitu hoc munere pro dignitate defuncti fuerunt; hoc aliquando, serio potius, quam per jocum, dicere soleo de Societate vestra, verè dici signum esse, cui contradicetur; & verò vix in paginam, aut verbum hujus scriptoris satyrici, & plusquam inverecundiosus coniicio, ubi non videam clarissimos & doctissimos misere proscindi, lacerari, mille columnis & imposturis fædari; omnes certè dilui non possunt, ne frusta multa volumina occupentur, multas hucque diluimus; Guimenius, & Tamburinus refutabili affectas, idem nifallor eximi scriptores, PP. Février & Dechamps præstariunt, ab Illustrissimo Catamueli idem mundus expectat; Theophilus ex parte jam vindicatus est, reliquum inane reputandum; traducit illum Baro, ut ignorantisimum, sed risum hoc potius quam stomachum movet, & contra istum leviorum certè iustum, underigitu pulchris volumina, omnigena eruditio ad stuporem & quasi miraculum referra, clypei loco facilè opponi possunt, quantumlibet rane coaxent, aut canes latrent; Theophilus verò religiosam vitam & püsimos mores in breviori illius vita brevi, ut accepi, edendo, melioribus fortè oculis Baro iustificatur.

85. ANT. Lacerat etiam auctorem Apologiz, Theologorum moralium librum prohibitum, fuisse, sat scio, itc èt nullius doctrine damnata in dicto mentionem fieri, certum sit; hoc tamen non facit, quin Baro d. 4. s. 1. art. 5. §. 2. ineras dumtaxat imposturas contra illum adducat; quia ne per umbras quidem eorum meminist, que Baro illi affingit, & loco a Barone appellato, tantum dicit, aliquem sequi posse, pro actione purè morali, ut rem Sacramentariam excipiat, opinionem etiam minus probabilem, modo vere probabilis sit; & disertè addit, tunc non esse, sequi opinionem cuiuslibet auctoris, contra communem & plerisque reclamantibus: addo ego, nullam à nobis opinionem in prædictam pronunciari, nisi sit verè ac certè probabilis; id est, nulla Ecclesiæ lege prohibitum, & gravi rationis momento ad prudentem assentum sufficere sufficiat: sed in singulare opusculo hic annexo, idem auctor, à Barone aliorumque hominum ejusdem facinæ columnis probè vindicatur.

86. PITHANOPH. Sed his tandem finem ponamus, nec enim cum homine isto agendo, tam argumenta & rationes, iuxta institutum nostrum, quam columnas & imposturas diluimus; crimen ab uno discessum; unum addam, quod de industria lusit in vobis d. 111. s. 1. a. 2. §. ult. ut enim omnes Societatis religiosos designaret, candidatos & professos appellavit, quæ

quoniam Soto sentiat. Professos dum taxat veros & pauperrimos religiosos esse, cum tamen per Bullam Gregorii VIII. fecerit sententiam sit. Sed librum abiicio, quod a latere dignissimum. Unum restat, quod voluntate probe scio, penes te esse indiculum, seu immunitum illarum calumniarum, quas libertiore filio Imanuelli prima illa sua Apologia, ab Alexando VII. jure damnata. Vincentius Baro vobis & Societatem velut affinitatis & gratissimum mihi afferit in capitulo illius multificeris; præsertim cum alia sententia, utrumque, ita optimis quibusunque quod non hispali, utjam supra diximus tam dira eo quod refutant, quod exponuntur.

¶ 17. ATRIUM. Cum de homine isto in hoc congre-gandum esset, tertiunem, cum forte ad manum eius, necum detulit, in tibi, adscriptis paginarum numeris illius primi Voluminis, quod deinde, mutuante, in quinque tomulos, adjunctis quibuslibet, distributum est; tu leges.

MAEVIS SUMMA ERRORVM, CONVENTUUM & CALUMNIARVM, QUE IN APOLOGIA CONTINENTUR.

¶ 18. Imponit Theophilo, quod in Cardinales pauperum, gratias, & verò pauci dominicanis, tamen non possint, nisi Eminentiss. Principes dantur.

¶ 19. Quod nec Summo Pontifici, nec Ecclesia tamen pro Pontifice iustum voluntatem interdictum Pontificalia, ex multis opusculis refutat.

¶ 20. Quod enatur, Dominicanam familiam patrem. Hoc gratis dicitur; & totam vitam in distinctionem transfererit, quae surgia, scandala, Ecclesia ritum & cachinnos pepererunt: illorum scandalum, activum seilicit, præbuit: Hoc autem auctor profecto non noverat.

¶ 21. Quod nihil Sanctum, nihil sacrum, in ejus carmine & ingenio fuerit, & in caput Principis armamentorum, tamen verò bonus senex literantur & docentur.

¶ 22. Falcat hic auctor & rider constitutiones ecclesiasticas; dicit enim non esse Ius Societati reprobata, in quo, malè citat dictas constitutiones idicatio, per tractatum, serupulum à Suarez, in cœlum à Cardinale de Lugo facile effundit.

¶ 23. Multas calumnias ab Aemulis & manifestis contra Societatem sparsas ex industria aegri. Verbi gratia, quod in ea Xavieri zelus permutatus sit; quod Iesuita Missionarii lucro ambiens, & unione porci in Indias, quam a missione patitur eant, &c. Nihil ad hæc, quia falsa est.

¶ 24. Imponit Theophilo, quod Dominicanos in pontificium, Ecclesia, bonorum omnium genus humani Hostes, & mori ac divini iudiciorum, Ecclesiam hereticis ridendam præbeat: Multe, cura eis ipsi.

¶ 25. Idem esse ait, Dominicanos Theophilus, quod sunt Calvinistæ Beccano. Nihil utquam

¶ 26. ad 12. Multa eaque gravissima Theophilus affingit, quo jure, viderint a qui iudicatur.

¶ 27. Horribile, ut vocat, scandalum illi affin-

det, merum Baronis somnum fuit.

Pag. 15. Fingit 120. articulos contra Decalogum & ex variis auctoribus Societatis exceptos fuisse; aliter, mera calumnia; additique, Theophilum cum hereticis impietate, cum sycophantis, calumniis certare. Immeritum elogium.

Pag. 19. Dicit, doctrinam D. Thom. Theologicam scilicet, Philosophicam, moralem, &c. ab omnibus erroribus etiam materiali immunitam esse: omnes igitur illius Tomi libris canonis accessendi.

Pag. 20. Dominicanorum ordinem à Luca Wadiago & Alephonio de Castro depresso queritur; & quod non à Thomistarum doctrina recesserunt, in errores lapsos fuisse dicit: omnes igitur, præter Thomistas: vñ Scoto, D. Bonaventura, &c.

Pag. 21. In Societatem gravissime debachatur, & Iesuitis verba illa Augustini applicat, sunt quidam inflati urre, spiritu elationis pleni, superbia morbotumentis, tum hæc addit, philacteria dilatant, omnia sua laudant, nihil inter sua, non sanctum, non rectum esse, volunt, & in nullo suos deficeret unquam ex iis nullus errare, omnes Sanctos esse, Doctos, Martyres, Athletas, Heroas, ac deum tribuit cui libet, ex suis, etiam gregario, quod magnam librorum vim ediderit; idque, circa vel minimum lapsum: Quis quæso hæc unquam, ubi, quando.

Pag. 22. Dicit Marc. Antonium de Dominis, cum defecit a fide, Iesuitam fuisse; quis nec sit, Archiepiscopum Spalatensem tunc extrisse? nec unquam professionem emisisse in Societate.

Pag. 23. Societati aliquid dimisso, vel ejectos exprobaret, latius est, malos & ineptos eici, quam refineari.

Pag. 24. Ludit Pium virum Alfonsum Rodriguez, risum, inquit, teneatis amici; vix Easius, aut Buchananus tam impie Theophilum reprobum vocat; iudicatio sua, Baronis voto Deus non metitur, addit, D. Thomam esse regulam fidei: fed aliam non agnoscimus, quam verbum Dei seu scriptum se utraditum, & Ecclesiam.

Pag. 25. Egidium Romanum, auctorem celebratum D. Thomæ corruptorem, non defensorem vocat. Nuli certe plus debet D. Thomæ doctrina.

Pag. 26. Dicit Theophilum posuisse in cœlum os suum. Quia Canum, Bannem, Soto, & paucos alios Thomistæ perstrinxerunt; Thomistæ igitur sunt cœlum Ecclesie.

Pag. 27. Magistri S. Palati munus Iesuitis exosum esse dicit: immo gratissimum, modo bene, ut sit, administretur.

Pag. 28. Excusat Combeffisium, quod in quaestione de duplice capite Ecclesia, Arnaldo adhæserit; id est, quaestione esse difficile, & utrumque de illa bono animo scripsisse: bonum animum errantibus ab Ecclesia damnati nemo prudenter laudavit.

Pag. 29. De quaestione Conceptionis Deiparæ ita loquitur, ut suam opinionem, quæ maculatam adstruit, potiorem esse satis clarescere; addit Theophilum sive causæ diffissum, quæ nimurum Conceptionem Immaculatam sustinet. Vocat nomen & fidem loquendi ex cathedra & definiendi credenda iudicium: uno verbo plus dicit, quam si nude & differte suam opinionem exponeret, & solitus argumentis firmarer censuras per constitutiones Apostolicas latas non veretur.

Pag. 30. 39. 40. Idem argumentum prosequitur; negat definitum, piam illam sententiam esse, quæ immaculatam conceptionem tenet; vult eaque definitam, suam esse probabilem; & per decreta Pontificia